

Verslag

Programmaraad Bodembeer

Datum: 16 maart 2026
Tijd: 9.30 – 12.30 uur
Plaats: Wonders of Work, Connect Offices R1, Hoog Catharijne, Boven
Vredenburgpassage 116, 6e etage, Utrecht Centraal

Aanwezig:

Jeroen Bartels (plv. voorzitter)
Dirkjan Reijersen Van Buuren (Bodembewust)
Arjan uit de Bosch (RWS/LOBO)
Ronald Cornelisse (ODNL)
Te gast: Lianne Wilmink (IenW)

Arjan Solle (VKB, VMMA)
Joop Jansen (NVPG & BouwendNL)
Henk Koster (SIKB)
Sonja Kooiman (SIKB, secretaris)
Te gast: Quinty Boosten (SIKB)

Afwezig:

Willem Hendriks
René Smolders (VNG)
Tom Meijerink (Branchevereniging Bodemenergie)
Jan Fokkens (VNO-NCW)

Marjon Verhoeven (Avans)
Hans Boer (VA)
Mark van Lokven (UvW)

Samenvatting

1. Opening

- Jeroen Bartels vervangt Willem Hendriks als voorzitter.

2. Rondje langs de velden

- Er worden knelpunten en terughoudendheid ervaren in hergebruik / toepassing van secundaire bouwstoffen en grond door capaciteitsgebrek op lokaal niveau.
- De definitiestudie kwaliteit bodemonderzoek is gestart. Er komt geen BRL voor bodemadviseurs.
- Een suggestie is de organisatie van 'roadshows' bodembeheer voor decentrale overheden om beter bekend te raken met onze protocollen en andere diensten voor de uitvoeringspraktijk.

3. Excursie samen met programmaraad Bodembescherming (juni 2026)

- De excursie en vergadering zijn gepland op 11 juni 2026. Het thema is PFAS. Het exacte programma en meer informatie over de locatie volgen.

4. Conceptverslag 8 december 2025

- Het conceptverslag is na aanscherping o.b.v. de feedback vastgesteld.
- Actie: Sonja nodigt Arthur de Groof (I&W) uit voor een toelichting op de reikwijdte erkenningsplicht mechanisch boren.

5. Thema bodemgezondheid

- Er is behoefte aan uniforme definities en protocollen om bodemgezondheid in beeld te brengen. SIKB kan een rol spelen in overzicht houden op de uniformiteit van bodemonderzoek.

6. Thema bodemdata

- Er is behoefte aan een landelijk, gebruiksvriendelijk dataportaal, want data is momenteel nog versnipperd en beschikbaar in verschillende formats. Nadruk ligt op het belang van het koppelen van data aan kennis en aan informatiebehoefte van gebruikers.
- Er komt een vervolg op het inventariseren van het bodemdatalandschap. De breedte van de scope (ook koppeling met andere domeinen zoals mijnbouw) moet nog bepaald worden.
- SIKB werkt aan een informatieproduct "De staat van de bodem" op basis van verschillende databronnen

1. Opening en vaststellen agenda

Wegens omstandigheden vervangt Jeroen Bartels Willem Hendriks als voorzitter. Jeroen is een bekend gezicht als voorzitter van de programmaraad bodembescherming en voormalig interim voorzitter van de programmaraad bodembeheer. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Rondje langs de velden: wat speelt er bij de deelnemers?

Joop Jansen

- De sector gaat aan de slag met de nieuwe BRL SIKB 7500. Met Bodem+ en SIKB is afgesproken om aandachtspunten en mogelijke aanpassingen te signaleren en te delen.
- De afzet van gereinigde producten verloopt bij grotere projecten goed, maar lokaal is daar soms extra overleg voor nodig.
- IenW heeft een brief over hergebruik van secundaire bouwstoffen rondgestuurd, die inmiddels openbaar is. De boodschap is dat circulaire economie gestimuleerd moet worden in de breedte, maar dat lokale normenkaders voor toepassing ongewenst zijn. Een tweede brief lijkt de gemeenten toch wat meer ruimte te geven.
- De voorzitter geeft aan dat dit ook speelt bij bodembescherming en dat erover zal worden doorgepraat bij de gezamenlijke vergadering in juni.

Dirkjan Reijersen van Buuren

Er worden knelpunten ervaren in het hergebruik van secundaire bouwstoffen door lokaal beleid, dat juist bedoeld was voor maatwerk maar in de praktijk hergebruik belemmert. Gebrek aan capaciteit en terughoudendheid leiden tot beperkingen, waardoor transportafstanden toenemen en hergebruik landelijk onder druk staat.

- Arjan uit de Bosch geeft aan dat 'Grip op grond' in Friesland dit wel heeft geregeld, dus dat we daar ons oor te luisteren moeten leggen. Dirkjan geeft aan dat de regelgeving moet worden aangepast, en niet zozeer dat vraag op aanbod moet worden afgestemd.
- Er moet een landelijk instrument komen voor hergebruik; niet iedereen moet het wiel opnieuw uitvinden. Er lopen al verschillende trajecten over bouwstoffen, maar dat moet ook richting het hergebruik van grond gaan. Henk Koster geeft aan dat er een rondetafelbijeenkomst is geweest over AEC-bodemas, waar een instrument ontwikkeld moet gaan worden om een level playing field te creëren voor de toepassing van secundaire bouwstoffen.
- Het valt Henk Koster op dat bij stortplaatsen andere verplichtingen gelden dan bij saneren of toepassen; deze discussie werd ook gevoerd bij de programmaraad bodembescherming.

Ronald Cornelisse

- Ook bij OD's lopen ze tegen dezelfde zaken aan als het gaat om toepassing van grond: er is te weinig capaciteit voor maatwerk en het vertrouwen ontbreekt. Net als bij bodemenergie gaan partijen eigen oplossingen bedenken om ermee om te gaan.
- Henk Koster geeft aan dat een jaar geleden een ketenanalyse is uitgevoerd voor primaire bouwstoffen. Binnenkort komen betrokken partijen weer bij elkaar om de behoefte aan een vervolg te verkennen voor de keten van toepassing van grond en knelpunten in de toepassing en besluitvorming. Capaciteit blijft een aandachtspunt. Ronald en Dirkjan geven aan dat het wel van belang is dat er dan een brede vertegenwoordiging aanwezig is.
- Arjan Solle geeft aan dat er meer behoefte is aan duidelijkheid over de bedoeling van regelgeving en aandacht voor bewustwording aangezien perceptie en praktijk niet altijd overeenkomen.

Henk Koster

Henk Koster benoemt het initiatief vanuit bodembescherming om 'roadshows' te organiseren en geeft aan dat deze mogelijk uit te breiden zijn naar andere thema's. Toezichhouders, omgevingsdiensten en andere marktpartijen kunnen zich laten informeren over de protocollen die niet altijd even bekend zijn. De kosten hiervoor vallen mee, maar deelname zou ook tijd moeten opleveren en niet alleen tijd moeten kosten.

- De programmaraad pleit voor een landelijk ingestoken overleg, met aanwezigen vanuit de markt, ODNL en het ministerie om een goed gesprek te voeren vanuit verschillende perspectieven.
- Henk Koster biedt aan om het gesprek te faciliteren, maar geeft aan dat organisatie voor de zomer wel ambitieus is.

Arjan Sollie

- Arjan Sollie geeft aan dat er veel aandacht is voor het ophalen van bodemsignalen en de vraag blijft oppoppen of adviseurs een BRL-certificering gaan krijgen. Henk Koster geeft aan dat deze certificering er niet gaat komen, maar dat verbetering wordt gezocht in inhoudelijke samenwerking en discussie.
- Daarnaast staan de kwaliteit van bodemonderzoek en het hergebruik van bagger nog op de actielijst. Henk Koster: de definitiestudie naar onderzoekskwaliteit is gestart en wordt rond de zomer verder uitgewerkt. Deze studie is ook bij het SIKB-bestuur onder de aandacht gebracht en opgenomen in de strategische agenda. Ronald Cornelisse geeft aan vooral te kritiek op het vooronderzoek te horen, waarop Arjan Sollie aangeeft bepaalde informatie dan wel te moeten hebben. De vraag is hoe je elkaar hierin gaat helpen.

3. Excursie programmaraad Bodembescherming juni 2026

De locatie is het liefst ergens midden in het land waar m.b.t. bodem een interessante excursie te volgen is en waar een vergaderlocatie beschikbaar is. Henk Koster heeft gesproken met René Zijlstra (Rijksvastgoedbedrijf). De programmaraad krijgt bericht zodra de locatie rond is.

- Over het Kennis- en innovatieprogramma PFAS is er een presentatie beschikbaar in juni. Arjan uit de Bosch geeft aan dat de kick-off van het KIP PFAS binnenkort volgt.
- De voorzitter geeft aan dat iedereen van harte is uitgenodigd en dat het programma volgt.

4. Conceptverslag

Het conceptverslag van de Programmaraad Bodembeheer van 8 december 2025 is meegestuurd en ter vaststelling aangeboden. Ronald Cornelisse benoemt twee punten van aandacht:

- Op pagina 2 in het verslag staat dat gastspreker Marieke de Vries (I&W) wordt uitgenodigd om bij het strategieteam van ODNL een presentatie te komen verzorgen. Ronald vraagt bij wie deze actie precies ligt. Dit wordt verduidelijkt in het verslag.
- Vorige keer verviel het agendapunt waar Arthur de Groof (I&W) een presentatie zou komen geven over de reikwijdte erkenningsplicht mechanisch boren. Het verzoek is om hiervoor een afzonderlijke (Teams-)meeting te beleggen als het niet op de agenda van de volgende programmaraad past. Sonja Kooiman zal Arthur de Groof hiervoor uitnodigen (actie).

Na het actualiseren van de actielijst wordt het verslag vastgesteld.

Sonja Kooiman legt mede namens Willem Hendriks de vraag voor aan de groep aan welke vorm verslaglegging behoefte bestaat. De aanwezigen geven aan dat degenen die niet bij de vergadering aanwezig kunnen zijn het meest hebben aan de huidige vorm: een uitgebreid, bijna

letterlijk verslag inclusief duiding per agendapunt. Het voorstel is om daarnaast bij elk verslag een managementsamenvatting te maken met wat er is besloten en wat de actiepunten zijn.

5. Thema bodemgezondheid

Er worden twee presentaties gegeven als kick-off voor het gesprek met de programmaraad over de rol van SIKB in het thema bodemgezondheid. Corinne Koot (Witteveen+Bos) geeft een presentatie over indicatoren voor bodemgezondheid; ze licht een project over parameters voor het in beeld brengen van bodemgezondheid voor gemeenten in Overijssel toe. Quinty Boosten (SIKB) geeft een presentatie over de impact en kansen van de EU-richtlijn Bodemmonitoring en -veerkracht voor het bodemwerkveld. Er volgt een gesprek over de kansen voor SIKB n.a.v. de presentaties:

- Het feit dat er, gezien het Nationaal Bodembestand, nog geen inventarisatie bodemgezondheid is gedaan wekt verbazing bij Ronald Cornelisse. Verdachte locaties zijn al in beeld gebracht en we moeten vooruit kijken om snel te kunnen schakelen bij implementatie van de richtlijn. Er zijn nog een aantal dingen die ontbreken, zoals het in beeld brengen van diffuse verontreinigingen en het kadastraal registreren van grondwaterverontreinigingen. Daarnaast is er onduidelijkheid in de richtlijn bodemmonitoring of grondwater daarbij hoort of in de KRW.
- Dirkjan Reijersen Van Buuren geeft aan dat uniformiteit erg belangrijk is. Dit gaat om protocollen voor veldwerk, maar ook om bij verkennend bodemonderzoek meteen te kijken naar bodemgezondheid. Overzicht hierin houden zou een rol van SIKB kunnen zijn. Daarnaast is onderscheid tussen secundaire bouwstoffen en grond en bagger belangrijk.

6. Thema bodemdata

Lianne Wilmink (I&W) geeft een presentatie over de landelijke inventarisatie bodemdatalandschap. De doelstelling van deze inventarisatie is om het bodemdatalandschap in Nederland helder in kaart te brengen en de huidige knelpunten te identificeren. Aanleiding hiervoor is de komst van de nieuwe EU-richtlijn bodemmonitoring en -veerkracht en de verplichting om aan Europa te rapporteren over de gezondheid van de bodem. Het programmabureau gaat vervolgens in gesprek over datagedreven werken en de rol die SIKB hierin kan innemen:

- Dirkjan Reijersen Van Buuren geeft aan dat gebruikers behoefte hebben aan één portaal met historische voorinformatie omdat ze locatiegericht bezig zijn. Nu is die informatie nog versnipperd aanwezig en bepaalt de manier van onderzoek en het gebruik van protocollen welke data wel of niet beschikbaar is. Voor het landelijk gemiddelde is de reproduceerbaarheid van belang, maar wij willen een specifieke locatie kunnen selecteren en alle onderzoeken krijgen die op die plek beschikbaar zijn.
- Arjan Sollie vult aan dat ook de vraag via welke route de data komt van belang is. Iedereen moet nu als XML-bestand aanleveren, maar een deel van de data komt daar niet in terecht. Dirkjan Reijersen Van Buuren vult aan dat veel oude onderzoeken in PDF-formaat zijn, en dat die ook beschikbaar moeten blijven. Voor de toekomst is het belangrijk om de digitale stroom goed te regelen, en dat alle informatie in een gebruiksvriendelijk systeem terechtkomt.
- Henk Koster wijst erop dat niet data, maar informatie het belangrijkste is. Voor het werkveld is het van belang ons af te vragen wat we met alle data willen. Wat halen we eruit en waar gebruiken we het voor. De voorzitter vult aan dat het ook goed is om te kijken naar de behoefte van de gebruiker en om daar de data op af te stemmen. Lianne Wilmink vult aan dat nu vooral is ingezoomd op het verhaal over de databronnen, maar dat ze ook bezig is met de behoefte die er speelt om na te denken over hoe het bodemdatalandschap eruit moet komen te zien. De voorzitter geeft aan dat de behoefte vaak voortkomt uit verschillende vergunningstrajecten.
- Henk Koster geeft aan ook graag een informatieproduct te zien die de staat van de bodem laat zien en om daar de koppeling richting het bodemdatalandschap mee te maken. Lianne Wilmink beaamt dit en geeft aan dat ze vanuit beleid ziet dat data en kennis teveel als gescheiden worden gezien. Er komt in ieder geval een vervolg op de huidige inventarisatie; de scope

daarvan is nog de vraag: focussen we op het programma BOG en de richtlijn of betrekken we ook de ministeries van KGG en VRO? Daar heeft I&W nog niet over besloten.

- Henk Koster ziet graag een koppeling met mijnbouw, omdat TNO druk bezig is met het inventariseren van strategische voorraden, en met bodemwarmte, zolang de data maar geografisch geordend in één portaal zit en je zelf kan filteren wat relevant is voor je eigen behoefte. Arjan Sollie geeft aan dat BodemLoket een goed voorbeeld van een platform is om data inzichtelijk te krijgen. Ronald Cornelisse geeft aan dat de administratieve last die dit met zich meebrengt wel een aandachtspunt is.

7. Rondvraag/actualiteiten

Er zijn geen vragen of actualiteiten die niet al aan de orde zijn geweest.

8. Sluiting

De vergadering wordt om 12.15u gesloten.

Vergaderschema Programmaraad Bodembeheer 2026

Donderdag 11 juni 2026	10.30 – 16.30 uur	[nader te bepalen]
Maandag 12 oktober 2026	9.30 – 12.30 uur	Wonders of Work, Utrecht Centraal
Maandag 7 december 2026	9.30 – 12.30 uur	Wonders of Work, Utrecht Centraal

Actiepunten

Nr.	Omschrijving	Actiehouder	Datum
44	Nieuwe afgevaardigde vanuit de opdrachtgevende overheden zoeken ter vervanging van René Zijlstra	Henk Koster (SIKB) i.o.m. René Zijlstra (RVB)	11-12-2023
51	Bij hergebruik van grond en bagger we lopen aan tegen slechte kwaliteit van bodemonderzoeken. Daardoor nemen de risico's toe. SIKB is een definitiestudie gestart.	Henk Koster (SIKB)	7-10-2024
58	VNG en/of VNG-WEB en IPO benaderen voor vertegenwoordiging in Programmaraad Bodembeheer.	Sonja Kooiman (SIKB) i.o.m. René Smolders (VNG)	17-3-2025
59	Navragen of en welke registratie er wordt bijgehouden na toepassing van grond die eerder is onderzocht.	Ronald Cornelisse (ODNL)	8-12-2025
60	Sonja nodigt Arthur de Groof uit voor een toelichting op de reikwijdte van de erkenningsplicht mechanisch boren.	Sonja Kooiman (SIKB)	16-3-2026